

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ: Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑ

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Η «πανδημία» της τηλεργασίας

Από τον Μάρτιο του 2020, η τηλεργασία εισέβαλε απότομα, λόγω της πανδημίας, στο εργασιακό περιβάλλον μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων μεταβάλλοντας σταδιακά τις σχέσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων, τις ισορροπίες στην αγορά εργασίας καθώς και τις εσωτερικές δομές των επιχειρήσεων.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να υποστηρίζεται ευρέως ότι η μετάβαση στο εν λόγω μοντέλο παροχής εργασίας εφαρμόστηκε για πρώτη φορά ως **απόρροια** της COVID-19, για την αποφυγή της διασποράς του κορωνοϊού, και ως αναγκαιότητα για την κατά το δυνατόν μεγαλύτερη διασφάλιση της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Η παραπάνω θέση δεν είναι απολύτως ακριβής, καθώς ο θεσμός της τηλεργασίας, δηλαδή της δυνατότητας παροχής εργασίας από τον εργαζόμενο εξ αποστάσεως με τη χρήση τηλεπικοινωνιακών/τεχνολογικών μέσων, υφίσταται εδώ και πολλές δεκαετίες και μάλιστα σε ορισμένους κλάδους το συγκεκριμένο μοντέλο ήταν αρκετά διαδεδομένο ήδη προ πανδημίας. Ωστόσο, η δυναμική που απέκτησε κατά την πανδημία η τηλεργασία δεν μπορεί να συγκριθεί με την προϋπάρχουσα διάδοσή της στην ελληνική αγορά εργασίας, καθώς το ποσοστό των εργοδοτών που προσέφυγαν σε αυτή εκτινάχθηκε, βάσει μελετών, από το 1% στο περίπου 80% των επιχειρήσεων μέσα σε λίγους μήνες.

Προκύπτει **αβίαστα** το ακόλουθο ερώτημα: Θα μπορούσαμε να εκλάβουμε την τηλεργασία ως μια επερχόμενη «πανδημία» στον εργασιακό βίο, με συνέπειες που δεν έχουμε ίσως ακόμη προλάβει να αντιληφθούμε και να αξιολογήσουμε πλήρως, τόσο για τον τηλεεργαζόμενο όσο και για την επιχείρηση-εργοδότη;

Η απάντηση, για τους ειδικούς της εργασίας, είναι μάλλον καταφατική, ειδικά εάν αναλογιστεί κανείς, μεταξύ άλλων, τη μη οριοθετημένη χρήση της τηλεργασίας, η οποία καθιστά δυσδιάκριτα τα όρια μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, οδηγώντας σε αυξημένο στρες για τους εργαζομένους.

Η συζήτηση περιστρέφεται επίσης γύρω από την απομόνωση που τυχόν αποφέρει η απομάκρυνση από το εργασιακό περιβάλλον και τις επιδράσεις της στη διατήρηση συναδελφικότητας, ομαδικού πνεύματος και κοινού οράματος για τους εργαζομένους. Επιπλέον, υπάρχει προβληματισμός σχετικά με την αποτελεσματική αξιολόγηση της απόδοσης του τηλεεργαζόμενου προσωπικού λόγω της μειωμένης φυσικής παρουσίας στα γραφεία και της απομακρυσμένης σχέσης με τον προϊστάμενο.

Οι παραπάνω **προκλήσεις** δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση, ούτε κατ' ελάχιστον, τη σπουδαιότητα της συμβολής της τηλεργασίας κατά την περίοδο του lockdown.

Εξάλλου, η ευρεία χρήση της, σε συνδυασμό με την επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού του κράτους και την ενίσχυση των ψηφιακών δυνατοτήτων των πολιτών και επιχειρήσεων, είναι άμεσα **συνυφασμένη** με την περαιτέρω ανάπτυξη της παραγωγικότητας. Παράλληλα, αναμένεται να επιφέρει θετικές επιπτώσεις και σε άλλους τομείς του κοινωνικού βίου, όπως στην προστασία του αστικού περιβάλλοντος.

Καταληκτικά, υπό το πρίσμα της ιδιαίτερας θετικής προοπτικής που προσφέρει η τηλεργασία σε πλείονες τομείς της αγοράς εργασίας και της κοινωνικής ζωής γενικότερα, είναι κρίσιμο να αξιοποιηθεί η εν λόγω μορφή οργάνωσης της εργασίας, με παράλληλο περιορισμό των κινδύνων που **εγκυμονεί**. Άλλωστε, η διεθνής εμπειρία βρίθει παραδειγμάτων επιτυχούς νομοθέτησης της τηλεργασίας, που οδήγησε στη θετική αξιοποίησή της, όπως αναδεικνύεται λ.χ. από την περίπτωση των σκανδιναβικών χωρών. Σε αυτό το πλαίσιο, οι προαναφερθέντες προβληματισμοί κρίνεται αναγκαίο να ληφθούν υπόψη στις επικείμενες πρωτοβουλίες επέκτασης του θεσμού της τηλεργασίας τόσο από το κράτος μέσω σχετικής νομοθετικής παρέμβασης όσο και από τις ίδιες τις επιχειρήσεις-εργοδότες (μέσω ενημέρωσης/εκπαίδευσης των εργαζομένων, κατάρτισης πολιτικών και υιοθέτησης σχετικών διαδικασιών και δικλίδων ασφαλείας), αλλά και από τους εκπροσώπους των εργαζομένων.

Άρτεμις Καραθανάση, Η Καθημερινή, 26.10.20

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στον υπολογιστή μου

Κάθισα και σήμερα στον υπολογιστή μου. Τον λατρεύω, αλλά είναι ο μοναδικός υπαίτιος, που έχω κλειστεί στο σπίτι, από την «καραντίνα», λόγω του κορονοϊού, μέχρι και σήμερα. Δηλαδή, όχι μόνο δεν βγαίνω έξω, αλλά έχω διαπιστώσει, ότι με γυροφέρνουν και σημάδια αγοραφοβίας. Κάθισα στον υπολογιστή μου, ανοίγοντας τον υπερσύγχρονο κειμενογράφο που του έχω χαρίσει, για να με εξυπηρετεί στις «μάχες» που δίνω με τις λέξεις, όταν χάνομαι στους δαιδαλώδεις «ατραπούς» των γραπτών μου. Σε λίγο το πρόγραμμα, που έχω για να με προστατεύει από «κακόβουλο λογισμικό», άρχισε τις προειδοποιήσεις.

– «Έχεις πολύ μικρή ταχύτητα. Είναι ανάγκη να «σκουπίσω» και να «σφουγγαρίσω» τον σκληρό δίσκο. Σταμάτα για λίγο! Μερικά λεπτά θα κάνω. Μέχρι να πας να φτιάξεις ένα καφεδάκι, θα στον έχω έτοιμο και μάλιστα με πολλαπλάσια ταχύτητα». Είπα να τον στείλω από εκεί που ήλθε, αλλά αποφάσισα διαφορετικά.

– «Θα τσιμπήσω κάτι», είπα μέσα μου, και πατώντας κάποιο κουμπί, εξαφανίστηκα στην κουζίνα. [...]. Ήταν λοιπόν ο καιρός να ξαναγυρίσω στη θέση μου και να χαθώ μέσα στις λέξεις του κειμένου, που είχα ήδη αρχίσει.

– «Μη με πειράζεις και μην με απενεργοποιήσεις, γιατί κάνω ενημερώσεις. Περίμενε» ήταν το μήνυμα στην οθόνη του υπολογιστή μου. Άναψα ένα τσιγάρο και επικεντρώθηκα στις ειδήσεις, χωρίς να καταλάβω και πολλά, μια και το μυαλό μου, ήταν στον υπολογιστή.

[...] Βγήκα στο μπαλκόνι μου και παρατήρησα για πρώτη φορά το «petrol» χρώμα, που είχε εκείνη την στιγμή η θάλασσα. Είχα θέα και δεν την έβλεπα σχεδόν ποτέ. Ντύθηκα, πήρα την σκυλίτσα μου την Αύρα, που ερχόταν βαριεστημένα κοντά μου, μια και μόλις είχε ξυπνήσει και κατέβηκα από το σπίτι, με σκοπό να βρεθώ στην παραλία.

Δύο γείτονες βρέθηκαν στο δρόμο μου και βρήκα την ευκαιρία να ανταλλάξω μερικές κουβέντες μαζί τους. Η τελική τους «καλημέρα», ένιωσα ότι ήταν μια θερμή ευχή, για το υπόλοιπο της ημέρας μου.

Πριν φτάσω στον προορισμό μου, μια γνωστή κάτοικος στην συνοικία, η Ελένη, με σταμάτησε για μερικές τυπικές ερωτήσεις των γειτόνων. Μου δόθηκε η ευκαιρία να την «σκανάρω» προσεκτικά, αν και την είχα συναντήσει εκατοντάδες φορές. [...]. Ήταν όμορφη και ζωντανή μπροστά μου, χωρίς την απόμακρη εικόνα των ψηφιακών θηλυκών. [...]. Μετά από το κλασικό «τα λέμε», μαζί με ένα υπέροχο χαμόγελο, που πράγματι το εννοούσε, χωρίσαμε.

[...] Έφτασα στην παραλία και κάθισα κάτω στα βότσαλα. Ένιωσα και πάλι, αυτό το περίεργο μείγμα, να ακουμπάει όλες μου τις αισθήσεις. Η αύρα της θάλασσας, μπερδεύτηκε με την σκυλίτσα μου, που είχε καθίσει πάνω μου και άρχισαν η πρώτη να με χαϊδεύει και η δεύτερη να μου γλείφει τα δάχτυλα. Ένιωσα ότι με αγαπούσαν και αισθάνθηκα την ευτυχία, να με αγκαλιάζει απόλυτα.

– «Ευτυχώς Θεέ μου, υπάρχει ελπίδα. Δεν έγινα ακόμα «τσιπάκι» σε κάποιον υπολογιστή, έστω κι αν είναι ο δικός μου. Η ζωή ολόκληρη ήταν πάντα εδώ έξω και με περίμενε πολύ καιρό να την περπατήσω και έχω αργήσει απελπιστικά. Έμαθα ότι για να καταλαβαίνεις ότι ζεις, αρκεί ένα αεράκι, μια πιστή Αύρα, δυο θερμές καλημέρες και η εικόνα μιας ερωτικής Ελένης. [...].»

Κώστας Δεληγιάννης, "Στον υπολογιστή μου"

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

Να παρουσιάσετε περιληπτικά τα θετικά χαρακτηριστικά της τηλεργασίας και τις προϋποθέσεις ορθής εφαρμογής της όπως καταγράφονται από την συντάκτρια στις δυο τελευταίες παραγράφους του κειμένου Α. (80-90 λέξεις)

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Β

B1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση συμφωνεί με το νόημα του κειμένου, ή τη λέξη **Λάθος**, αν δεν συμφωνεί. Σε κάθε περίπτωση να παραθέσετε το σχετικό χωρίο του κειμένου που αιτιολογεί την απάντησή σας.

α. Ο θεσμός της τηλεργασίας υφίσταται ήδη σε συγκεκριμένους κλάδους πριν από την πανδημία.

- β. Με την χρήση της τηλεργασίας γίνονται ευδιάκριτα τα όρια μεταξύ της επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.
- γ. Η τηλεργασία ενδυναμώνει τη σχέση μεταξύ εργοδότη και εργαζόμενου.
- δ. Η χρήση της τηλεργασίας σε συνδυασμό με την ενίσχυση των ψηφιακών εργαλείων συμβάλλει στην αύξηση της παραγωγικότητας.
- ε. Η τηλεργασία δεν έχει θεσπιστεί ακόμη με νόμο στις σκανδιναβικές χώρες.

(Μονάδες 10)

B2. α. Η γλώσσα στον τίτλο του κειμένου Α λειτουργεί αναφορικά ή ποιητικά; (Μονάδα 1) Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας (Μονάδες 4) και να γράψετε έναν δικό σας τίτλο όπου η γλώσσα θα λειτουργεί με τον αντίθετο τρόπο απ' αυτό που χρησιμοποιεί η αρθρογράφος. (Μονάδες 2)

(Μονάδες 7)

β. «Οι παραπάνω προκλήσεις δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση, ούτε κατ' ελάχιστον, τη σπουδαιότητα της συμβολής της τηλεργασίας κατά την περίοδο του lockdown.»: Να αναγνωριστεί η σύνταξη στην παραπάνω περίοδο λόγου του κειμένου Α και να μετατραπεί στην αντίθετη της. (Μονάδες 4) Ποια διαφοροποίηση παρατηρείτε ως προς το επικοινωνιακό αποτέλεσμα με την αλλαγή της σύνταξης; (Μονάδες 6)

(Μονάδες 10)

B3. α. «Θα μπορούσαμε να εκλάβουμε την τηλεργασία ως μια επερχόμενη «πανδημία» στον εργασιακό βίο, με συνέπειες που δεν έχουμε ίσως ακόμη προλάβει να αντιληφθούμε και να αξιολογήσουμε πλήρως, τόσο για τον τηλεεργαζόμενο όσο και για την επιχείρηση-εργοδότη;»: Γιατί θεωρείτε ότι η συντάκτρια του κειμένου Α επέλεξε την χρήση του α' πληθυντικού προσώπου στο συγκεκριμένο χωρίο;

(Μονάδες 5)

β. Να αντικαταστήσετε την κάθε λέξη που ακολουθεί με άλλη, χωρίς να αλλοιώνεται η σημασία της μέσα στο κείμενο: **απόρροια, αβίαστα, προκλήσεις, συνυφασμένη, εγκυμονεί.**

(Μονάδες 8)

ΘΕΜΑ Γ

Ο ήρωας του κειμένου Β εργάζεται μέσω της τηλεργασίας. Να σκιαγραφήσετε την ψυχολογική-συναισθηματική κατάσταση που έχει εξαιτίας αυτού του γεγονότος; Θεωρείτε ότι η περίπτωση του αντικατοπτρίζει μια συνηθισμένη κατάσταση στην εποχή μας; Αν ναι, ποιες αντιστάσεις μπορούμε να προβάλλουμε απέναντί της; (150-200 λέξεις)

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Δ

Στο επόμενο τεύχος της σχολικής σας εφημερίδας υπάρχει αφιέρωμα στις νέες μορφές εργασίας. Με αφορμή τα κείμενα Α και Β, αναλαμβάνετε να συντάξετε ένα άρθρο για τις συνέπειες που μπορεί να επιφέρει η τηλεργασία. Το κείμενό σας να έχει έκταση 300-350 λέξεων.

(Μονάδες 30)

Επιμέλεια: Τσαραμπάρη Αγγελίτσα

Φροντιστήριο Ειρμός